

ΕΜΠ-ΤΕΜΦΕ: ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΒΑΝΤΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΙ

Φεβρουάριος 2002

Διάρκεια 2,30 ώρες

Θέμα 1ον (Μονάδες 30)

(i) Αν A, B, Γ είναι οι πίνακες αναπαράστασης των τελεστών α, β και $\gamma = \alpha\beta$ αντίστοιχα να δείξετε ότι $\Gamma = AB$.

(ii) Να δείξετε ότι οι διάκριτες τιμές της ενέργειας ενός μονοδιάστατου προβλήματος, που αντιστοιχούν κατά τα γνωστά σε κανονικοποιημένες κυματοσυναρτήσεις, είναι μη εκφυλισμένες.

Θέμα 2ον (Μονάδες 25)

Τη χρονική στιγμή $t = 0$ η κυματοσυνάρτηση $\psi(x, 0)$ ενός σωματιδίου δίνεται από τις σχέσεις

$$\psi(x, 0) = \begin{cases} C \sin \frac{2\pi x}{a} + 3C \sin \frac{4\pi x}{a} & \text{όταν } 0 \leq x \leq a \\ 0 & \text{όταν } x < 0 \text{ και όταν } x > a \end{cases}$$

Να υπολογίσετε την αβεβαιότητα Δp της ορμής του σωματιδίου σαν συνάρτηση του a . Από την Δp που θα βρείτε τι μπορείτε να συμπεράνετε για την αβεβαιότητα της θέσης του σωματιδίου;

Θέμα 3ον (Μονάδες 25)

(i) Αν r, θ, ϕ είναι σφαιρικές πολικές συντεταγμένες και P είναι ο τελεστής του κατοπτρισμού, να δείξετε ότι $P\psi(r, \theta, \phi) = \psi(r, \pi - \theta, \pi + \phi)$ και να υπολογίσετε την έκφραση $P\psi_{nlm}(r, \theta, \phi)$, όπου η ψ_{nlm} είναι κυματοσυνάρτηση του ατόμου του υδρογόνου.

(ii) Ένα άτομο του υδρογόνου βρίσκεται σε μια κατάσταση που έχει $n = 2$ και είναι ιδιοκατάσταση του P με ιδιοτιμή -1 . Αν μετρήσουμε το τετράγωνο της τροχιακής στροφορμής του ατόμου και τη z συνιστώσα της στροφορμής του, ποιές τιμές θα βρούμε;

Θέμα 4ον (Μονάδες 20)

Να υπολογίσετε την έκφραση

$$e^{i\alpha J_x} J_y e^{-i\alpha J_x}$$

όπου τα J_x και J_y είναι οι τελεστές της x και της y συνιστώσας της στροφορμής αντίστοιχα και το α είναι μια σταθερά.

Υπόμνηση :

$$\left\{ -\frac{\hbar^2}{2m} \frac{d^2}{dx^2} + V(x) \right\} \psi(x) = E\psi(x), \quad (A)_{ij} = (\psi_i, A\psi_j), \quad (\Delta\alpha)(\Delta\beta) \geq \frac{1}{2} | \langle [A, B] \rangle |,$$

$$\int_0^a \sin m \frac{2\pi x}{a} \sin n \frac{2\pi x}{a} = \frac{a}{2} \delta_{mn}, \quad \int_0^a \sin m \frac{2\pi x}{a} \cos n \frac{2\pi x}{a} = 0, \quad m, n = 1, 2, 3 \dots$$

$$Y_{\ell m}(\theta, \phi) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} N_{\ell|m|} \frac{(-1)^{\ell}}{2^{\ell} \ell!} e^{im\phi} (\sin \theta)^{|m|} \left(\frac{d}{d \cos \theta} \right)^{\ell+|m|} \sin^{2\ell} \theta$$